

Kansallinen vastuullisuuden auditointimanuaali hankintayksiköille

Riskianalyysimalli

Hankinta-Suomi-toimenpideohjelma

Julkaistu 12/2023

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

KUNTA
LIITTO

Kommun-
förbundet

Arvioi hankinnan toimitusketjun riskejä lomakkeen avulla. Hyödynnä arviointia auditointisuunnitelmaa laatiessasi. Tutustu aiheeseen tarkemmin: [Hansel Oy:n laatima Vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet -ohjeistus \(PDF\)](#), sekä [Ruotsissa vastuullisuuden arvioinneissa käytettyyn Agenda 2030-dokumenttiin \(PDF\)](#).

1. Tuotantomaa/t ja tuotantoalue

Missä maassa/maissa tuote valmistetaan/palvelu tuotetaan? Kuuluko se ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien kunnioittamisen kannalta ns. riskimaihin?

1.1. Tiedonlähde

Kirjoita käyttämäsi tiedonlähde (esim. Amfori BSCI).

1.2. Riskiarvio

Valitse arviosi mukaan tuotantomaata parhaiten kuvaava riskivaihtoehto.

Matala riski: Vähäinen riski tai ei lainkaan riskiä.

Kohtalainen riski: Mahdollisia kielteisiä vaikutuksia työntekijöihin, ympäristöön, sidosryhmiin. Kielteiset vaikutukset voidaan korjata nopeasti (alle 12 kk).

Suuri riski: Sovellettavien lakien ja/tai vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden noudattamatta jättäminen. Riskit, jotka voivat johtaa kuolemaan, vakaviin loukkaantumisiin, vakaviin terveyshaittoihin, syrjintään, heikommassa asemassa olevien hyväksi käyttämiseen, pakkotyöhön, vakaviin ympäristövaikutuksiin ja/tai epäeettiseen liiketoimintaan liittyviin sanktioihin. Kielteiset vaikutukset, joiden korjaaminen kestää pitkään (yli 12 kk).

☐

Matala riski

☐

Kohtalainen riski

☐

Suuri riski

2. Tiedossa olevat ongelmat

Onko kyseisellä alalla esiintyneistä väärinkäytöksistä raportoitu aiemmin?

2.1. Tiedonlähde

Kirjoita käyttämäsi tiedonlähde (esim. OECD ja Maailmanpankki).

2.2. Riskiarvio

Valitse arviosi mukaan hankinnan kohdetta parhaiten kuvaava riskivaihtoehto.

Matala riski: Vähäinen riski tai ei lainkaan riskiä.

Kohtalainen riski: Mahdollisia kielteisiä vaikutuksia työntekijöihin, ympäristöön, sidosryhmiin.
Kielteiset vaikutukset voidaan korjata nopeasti (alle 12 kk).

Suuri riski: Sovellettavien lakien ja/tai vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden noudattamatta jättäminen.
Riskit, jotka voivat johtaa kuolemaan, vakaviin loukkaantumisiin, vakaviin terveyshaittoihin, syrjintään, heikommassa asemassa olevien hyväksi käyttämiseen, pakkotyöhön, vakaviin ympäristövaikutuksiin ja/tai epäeettiseen liiketoimintaan liittyviin sanktioihin. Kielteiset vaikutukset, joiden korjaaminen kestää pitkään (yli 12 kk).

☐

Matala riski

☐

Kohtalainen riski

☐

Suuri riski

3. Toimitusketju

Kuvaa tähän toimitusketjun eri vaiheet raaka-aineesta lopputuotteeseen.

3.1. Tiedonlähde

Kirjoita käyttämäsi tiedonlähde (Kts. raportteja riskitoimialoista julkaisijana mm. Finnwatch ja Swedwatch).

3.2. Riskiarvio

Valitse arviosi mukaan hankinnan kohdetta parhaiten kuvaava riskivaihtoehto.

Matala riski: Vähäinen riski tai ei lainkaan riskiä.

Kohtalainen riski: Mahdollisia kielteisiä vaikutuksia työntekijöihin, ympäristöön, sidosryhmiin.
Kielteiset vaikutukset voidaan korjata nopeasti (alle 12 kk).

Suuri riski: Sovellettavien lakien ja/tai vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden noudattamatta jättäminen.
Riskit, jotka voivat johtaa kuolemaan, vakaviin loukkaantumisiin, vakaviin terveyshaittoihin, syrjintään, heikommassa asemassa olevien hyväksi käyttämiseen, pakkotyöhön, vakaviin ympäristövaikutuksiin ja/tai epäeettiseen liiketoimintaan liittyviin sanktioihin. Kielteiset vaikutukset, joiden korjaaminen kestää pitkään (yli 12 kk).

☐

Matala riski

☐

Kohtalainen riski

☐

Suuri riski

4. Tuotantoprosessi

Millainen se on? Missä toimitusketjun osassa on suurin riski, että työntekijöiden ihmisoikeuksia rikotaan?

4.1. Tiedonlähde

Kirjoita käyttämäsi tiedonlähde (Kts. raportteja riskitoimialoista julkaisijana mm. Finnwatch ja Swedwatch).

4.2. Riskiarvio

Valitse arviosi mukaan hankinnan kohdetta parhaiten kuvaava riskivaihtoehto.

Matala riski: Vähäinen riski tai ei lainkaan riskiä.

Kohtalainen riski: Mahdollisia kielteisiä vaikutuksia työntekijöihin, ympäristöön, sidosryhmiin.
Kielteiset vaikutukset voidaan korjata nopeasti (alle 12 kk).

Suuri riski: Sovellettavien lakien ja/tai vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden noudattamatta jättäminen.
Riskit, jotka voivat johtaa kuolemaan, vakaviin loukkaantumisiin, vakaviin terveyshaittoihin, syrjintään, heikommassa asemassa olevien hyväksi käyttämiseen, pakkotyöhön, vakaviin ympäristövaikutuksiin ja/tai epäeettiseen liiketoimintaan liittyviin sanktioihin. Kielteiset vaikutukset, joiden korjaaminen kestää pitkään (yli 12 kk).

☐

Matala riski

☐

Kohtalainen riski

☐

Suuri riski

5. Työvoima

Onko toimitusketju monivaiheinen? Onko todennäköistä, että siihen kuuluu useita alihankkijoita tai alihankkijaportaita? Millainen tuotantoprosessi on? Millaisia prosessivaiheita (työvoimaintensiivisyys, käsityön osuus) tavaran tuotannossa on? Onko tiedossa työympäristöön, työterveyteen tai työoloihin liittyviä riskejä? Minkälaista työvoimaa vastaavanlaisessa tuotannossa käytetään tyypillisesti? Onko kausityöntekijöitä, siirtotyövoimaa/ulkomaalaistaustaista työvoimaa?

5.1. Tiedonlähde

Kirjoita käyttämäsi tiedonlähde.

5.2. Riskiarvio

Valitse arviosi mukaan hankinnan kohdetta parhaiten kuvaava riskivaihtoehto.

Matala riski: Vähäinen riski tai ei lainkaan riskiä.

Kohtalainen riski: Mahdollisia kielteisiä vaikutuksia työntekijöihin, ympäristöön, sidosryhmiin.

Kielteiset vaikutukset voidaan korjata nopeasti (alle 12 kk).

Suuri riski: Sovellettavien lakien ja/tai vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden noudattamatta jättäminen.

Riskit, jotka voivat johtaa kuolemaan, vakaviin loukkaantumisiin, vakaviin terveyshaittoihin, syrjintään, heikommassa asemassa olevien hyväksi käyttämiseen, pakkotyöhön, vakaviin ympäristövaikutuksiin ja/tai epäeettiseen liiketoimintaan liittyviin sanktioihin. Kielteiset vaikutukset, joiden korjaaminen kestää pitkään (yli 12 kk).

☐

Matala riski

☐

Kohtalainen riski

☐

Suuri riski

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

**KUNTA
LIITTO**

Kommun-
förbundet